

بلایا و توسعه: مطالعه موردی روستاهای روزی و دیزج از توابع شهرستان ورزقان

جواد بابائی، عمران احمدی، عادل بابائی، حسین صفری، فاطمه صادقی، ابراهیم سلیمانی هرق، صمد شکری

مقدمه: بلایا پدیده های مخربی هستند که موجب وقفه در روند توسعه جوامع می شوند. اما برخی از صاحب نظران حوزه مدیریت بلایا بر این باورند که بلایا فرصتی برای توسعه هستند. هدف این مطالعه نیز در این راستا بوده و به بررسی اثرات زلزله های دوقلوی آذربایجان بر توسعه روستاهای روزی و دیزج از توابع شهرستان ورزقان پرداخته است.

روش: در این مطالعه موردی، داده های مربوط به تاثیر زلزله بر توسعه روستاهای مورد مطالعه از طریق مصاحبه با سرپرستان خانوارها و تکمیل پرسشنامه محقق یاخته که روایی و پایایی آن بررسی شده بود، جمع آوری شده و با استفاده از قابلیت های نرم افزار آماری SPSS مورد تحلیل قرار گرفته است. برای نشان دادن ارتباط بین زلزله و توسعه از آزمون کای اسکوئر استفاده شده است.

یافته ها: در کل ۲۰۰ پرسشنامه در دو روستا تکمیل گردید. از نظر ۵۶ نفر (۲۸٪) زلزله های اخیر موجب توسعه و پیشرفت روستایشان شده بود و ۷۹ نفر (۳۹/۵٪) با این مسئله موافق نبودند. بین زلزله و تغییر در تعداد آشپزخانه، حمام، وضعیت معابر روستائی، تغییرات در اشتغال و درآمد خانوارها ارتباطی مشاهده نشد. در مقابل تغییرات در دسترسی به حمام بهداشتی، نوع مصالح مورد استفاده در سقف و اسکلت ساختمانها در قبل و بعد از زلزله از نظر آماری معنی دار بود.

بحث و نتیجه گیری: توسعه امری پیچیده بود و متغیرهای زیادی بر آن موثر هستند و شاخصهای فراوانی برای سنجش آن وجود دارند که در این مطالعه تنها برخی از این شاخصها بررسی شدند. در کل در برخی موارد تغییرات در ۷ شاخص پس از زلزله معنی دار بوده و زلزله از نظر فیزیکی موجب توسعه شده بود.

واژه های کلیدی: بلایا، توسعه، آذربایجان شرقی

مقدمه

بلایا وقتی که رخ می دهند بسیاری از زیرساختهای جوامع، به ویژه جوامع آسیب پذیر را تخریب می نمایند (۱). اگرچه اثرات بلایا بر روی جوامع ناخوشایند و بسیار نامطلوب هستند، ولی بسیاری از دانشمندان این حوزه، از بلایا به عنوان فرصتی برای